

PRZEJEŹDŹKA (15) *sb f*

przejeżdżka (12), **przejażdżka** (3); przejeżdżka *RejFig, BielKron* (4); przejażdżka *SienLek*; przejeżdżka : przejażdżka *RejZwierc* (6:1), *ActReg* (1:1).

-żdż- (4), -źdz- (4), -źdz- (3), -zdz- (2), -szcz- (1), -zcz- (1), [-fzdz-, -szcz-].

Oba e oraz końcowe a jasne; w przejażdżka pierwsze a pochylone.

sg *N* przejeżdżka (3). ◇ *G* przejeżdżki (1). ◇ [*D* przejeżdżce.] ◇ *A* przejeżdżkę (9). ◇ [*L* przejeżdżce.] ◇ *pl G* przejeżdżek (1). ◇ [*D* przejażdżk(o)m.] ◇ *A* przejażdżki (1). ◇ [*I* przejeżdżk(a)mi. ◇ *L* przejeżdżk(a)ch.]

Sł stp brak, Cn: przejaszczka, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVII w. (z Cn).

1. Jazda przez jakiś teren; droga, trasa (14) :

a. Jazda w jednym kierunku do określonego celu (2) : [przeto radzą krolewi, aby ⟨z⟩ sobą miał [...] kielkaset koni Litwy. Przeto tych, które W⟨asza⟩ M⟨iłość⟩ zna być godne ku takiej przejeżdżce, racz ich W⟨asza⟩ M⟨iłość⟩ na to wieść, aby sie gotowali *ListyPol* II 1549/292; *PismaPolit* 473.]

[*przejeżdżka przez co skąd*: Na co tak WM dajemy znać, iż o tej przyszłej przejeżdżce przez państwa nasze tych gości ze Szwecyi [nowożeńców: margrabiego badeńskiego Krzysztofa i Cecylii Wazówny] jużeśmy pierwej wiedzieli *ListyZygmAug* 1565/505.]

przejeżdżka czyja [w tym: *G sb* (1), [pron poss]] (1): *A* cowiedziec przeiezcza moiey Siostry, co tam sprawiła *ActReg* 129; [*ListyPol* I 1547/382, 406; *ListyZygmAug* 1565/505].

[*W połączeniu szeregowym*: bo iż jego m⟨iłość⟩ [pan krakowski] Waszę K⟨rolewską⟩ M⟨iłość⟩, pana swego miłuje, tedy nie chce tego wszego, czego ku rzeczy takiej będzie potrzeba, żałować: i pracej, i swych trudności, a przejezddek. *ListyPol* I 1547/383.

Szereg: »droga i przejeżdżka«: gdzie iż Pan Bóg już przywrócić raczył z tej drogi i przejeżdżki wdzięczniśmy tego *ListyZygmAug* 1563/443.]

a. Przeprowadzka panny młodej do domu męża, przenosiny (1) : Bo znajdzieł v drugiego co ná tę przeieżdżkę á ná przynośiny połagu mu nic nie zołthánie *RejZwierc* 32.

b. Jazda w różnych kierunkach dla przyjemności; equitatio valetudinis vel animi causa, iter animi vel valetudinis gratia susceptum, vectatio *Cn* (12) : Potym killká w kołpacech w chrofcie záładzili/ *A* Czechá ná przeiezdżkę s sobą námowili. *RejFig* Cc6v; *BielKron* 319v; Boć łtánie zá limonią y zá kápáry oná wdzięczna przeiezdżká z miłym towarzyśtwem *RejZwierc* 26, 113; [Was też nielza pominąć Páłacne Paniętá/ [...] Zdrowi lube przeiezdżki/ lube śmiechy maćie *RybWios* A3v].

Zwroty: »na przejeżdżkę jechać (*a.* wyjechać, *a.* rozjechać się); [dla przejażdżki sobie jechać]« [w tym: *dokąd* (1)] [*szyk zmienny*] (5): *K*rolowa z *k*rolewną będąc iuż przespieczne wyiechály ná przeieżdżkę z *W*oiewodą y z *B*łáłzkim *BielKron* 303, 321, 390; Potym záfię [żołnierze] ná wdzięczne łie przeiażdżki roziáda/ *d*rudzy do zawodow/ *d*rudzy też z iákim myłliwłtem/ *d*rudzy theż z łukow łtrzeláią/ kámieñmi *d*rudzy miecą. *RejZwierc* 26v; *ActReg* 172; [*ListyPol* II 1548/115; rzekliźmy do nich [*do straży*], żeby otworzeli nam, abowiem dla przejeszczki sobie jedziemy. *DiarPos* 29].

»z przejeżdżki przyjechać« (1): y kufel nie záiąc/ wierz mi iż cie doczeka aż s przeieżdżki przyiedzieł. *RejZwierc* 113.

Szeregi: »przejeżdżka i biesiada« (1): To iuż potym tám odpráwiwfzy domek y potrzeby iego/ możefz y przeieźdzek/ y wdzięcznych biefiad/ y między przyiacioły y w domku swoim vzyć. *RejZwierc* 110v.

»łowy albo przejeżdżka« (1): powiádaiąc iż Turek więcey ludzi miewa gdy w łowy álbo ná przeieźdzkę iedzye nie ták ná woynę. *BielKron* 390.

»przejeżdżka, [(a(l)bo)] przechadzka« (1): Iuż przeieźdzká pomierna/ iuż przechadzká wdzięczna/ y ina káżdza wolność swobodna thákiemu lie spófnie zágrodzić muśi. *RejZwierc* 72; [*ListyPol* II 1548/123; *WierzNauka* 32; A iż widziemy to sami na oko, iż Ichm. Panowie, kiedy raczą iść po ulicy [*w Lipsku*], cierpią jakąś molestyją wielką [...] od tego pospólstwa [...]. A jeśliże się to w mieście dzieje w oczach senatorskich, tedy extra moenia, gdzieby Ichm. takowych przejeźdzek albo przechadzek używać raczeli, bełoby snąć więcej *DiarPos* 32].

c. [*Opuszczenie jakiegoś miejsca, wyjazd [czyja]*]: Mając tę wiadomość, iż kniazia wojewody kijewskiego na Kijewie nie masz, rozumieć tego inaczej nie możemy, jedno iż za temi przejeźdzkami jego on zamek nasz w nie mniejszym niebezpieczeństwie być musi, nawięcej pod tem czasem niebezpiecznym, z czego uważyc możesz WM u siebie jako potrzebnie on przywilej jego wyszedł z wolnością takich przejeźdzek jego, żebyśmy zatem [...] za takową niedbałością i przejeźdzkami i Kijowa na koniec nie stracili *ListyZygmAug* 1561/348-349.]

2. Jazda na koniu lub z koniem uwiązany obok mająca na celu utrzymanie go w dobrej sprawności (1):

Zwrot: »jechać na przejażdżkę« (1): á potym [*zażyciu lekarstwa*] snim iedź ná przeiaźdzkę/ á nie dáy mu po tym trunku długo itać *SienLek* 168v.

Synonimy: **1.a.** droga, jazda, przebywanie; **α.** przenosiny.

Cf **PRZEJAZDKA**